

Den 7. august 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

Krigen idag er ikke bare en krig mot vold, undertrykkelse og barbari. Det er også en krig for demokratiets, fredens og framskrittets krefter. En krig mot arbeidsløshet, nød og savn.

Den forakt og det hat som det norske folk idag nærer overfor nazismen og fascismen, er brennende, men når krigen er vunnet, må vi være på vakt mot våre hjemlige reaksjonære krefter, mot $\frac{3}{4}$ og $\frac{1}{2}$ fascistene. Nordahl Grieg gjorde seg til talsmann for størsteparten av det norske folk, da han i "Veien Frem" (nr. 5 for 1936) skrev:

"Å kjenne fascismen er det samme som å forakte den; ut fra denne forakten må der reises et krav fra alle frihetselskende lag av folket: å få gjort en slutt på våre hjemlige fascisters hissende og provokatoriske virksomhet.

~~Vi trenger ikke den form for nasjonal samling som består i å samle nasjonens beste menn og slå piggetråd omkring dem. Vi behøver ikke den nasjonale tradisjonsfølelse som er likrøveriet.~~

Vi vil kjempe for et annet slags fedreland, det som er fremskrittets. Gjennom det føler vi slektskapet med de dypeste og sterkeste tradisjoner i vårt liv som nasjon, fordi alt stort som er skapt engang var en revolusjonær handling, en ny erkjennelse, en ny dåd.

Med denne arven, levende og forpliktende, skal fremskrittets arbeid føres, kampen for et klasseløst demokrati. Nye, brede lag, ubrukte krefter skal frigjøres. Vi vil ha slutt på eiendomsgriskheten og fattigdommen, og den angsten for morgendagen som reaksjonen bestandig har kuet menneskene med. Vi vil kunne puste ut i et dypt, rolig åndedrett, i folkets eget land.

Og ut fra dette fedrelandet skal vi arbeide utover, for brorskap og fred på jorden, mot mål som i ordets egentlige betydning er grenseløse.

Ingen epoke har hatt et større nasjonalbegrep enn dette. Ennu er det fedrelandet uerobret; men vi skal kjempe for det."

Disse ord har gyldighet også idag og i framtiden.

Kan åndens kilder, tankens flukt da tale tvang?
Skal sandhet ikkun stråle smukt
i eget hjerte innelukket,
som jamrende Aladdins frukt i hulen trang?
Nei, presse, løft din sterke arm!
Befri allverden i din harm fra tvang!

(Wergeland.)

Nyhetsene den 6/8-1943.

Stalin meldte i en dagsordre i går kveld at Orel og Bjelgorod var gjenerobret. Etter dobbelseiren fortsetter russerne forfølgelsen av de retirerende tyske tropper. General Rokosovski, som førte kommandoen over de tropper som inntok Orel, rykker med sine armeer fram i retning av Brjansk. Andre armeer rykker fram nord og sør for byen. Karatschev trues. Sør og sør-vest for Orel har russerne befridd 30 landsbyer til. De russiske friskarer har sin andel i erobringen av Orel. I løpet av de siste to år har friskaretropper drept 81.000 tyskere, ødelagt 500 troppetog og 58 bruer. Ved erobringen av Orel har russerne frigjort jernbanelinjen Moskva-Kharkow, samtidig som den tyske trussel mot midtsektoren (Moskva-avsnittet) er bragt til opphør. Bjelgorod ble inntatt igår etter heftige gatekamper. Russiske tanks tok avgjørende del i kampen. I dette avsnitt ble 66 fly skutt ned igår av russiske jagere. Sør for Isjum har russerne slått tilbake 23 tyske motangrep. I Donetz, sør for Voroschilovgrad, har russiske tropper brutt inn i de tyske løpegraver og holder en del av dem besatt etter å ha drept 400 tyskere.

Etter erobringen av Catania fortsetter den 8. arme forfølgelsen av de retirerende tyske kolonner. Mestabjanko, vest for Catania, ble inntatt igår. Likeså Galiano på midtavsnittet. Amerikanerne har gått fram ytterligere 3 - 5 km. i retning av Messina. Det er tydelig at tyskerne forsøker å evakuere over til fastlandet. Britiske kryssere og destroyere bombarderer kystveien fra Catania og nordover, og har foranstaltet store ødeløggelser. Skip og lektene på strandbredden omkring Messina er likeledes blitt bombardert av britiske krigsskip. Flystyrker deltar med kraft i operasjonene mot aksetroppene. Som tidligere, har tyskerne heller ikke denne gang hatt til hensikt å ta sine italienske feller med seg under tilbaketog. Etter at de hadde forlatt Catania, overlot tyskerne det til italienerne å holde byen som best de kunde. De allierte aviser framhever at den 5. august 1943 var den svarteste dag Tyskland har hatt under denne krigen. Tyrkiske aviser skriver at de siste dagers militære og politiske hendelser vil ha en rystende virkning på det tyske folk. Det kan godt hende at august måned 1943 blir en milepel i historien. "Times" skriver: "Sammenbruddet av den tyske front i Orel-området har åpnet russerne veien mot den tyske grense i vest. Erobringen av Catania åpner veien til den tyske grense fra sør. Begge seire vil ha katastrofal virkning i Tyskland. Skriften på veggen har forkynnt Nazi-Tyskland undergangen."

I Italia har Badoglio's regjering gjort nye vedtak som igjen stiller pressen under kontroll av propagandadepartementet og setter matvarefordelingen under militær kontroll. Fra Sveits meldes at demonstrasjonene i de store byene i Italia fortsetter. Store folkemasser roper: "Badoglio må gå av". Det italienske folk vil ha øyeblikkelig fred. Det føler seg bittert skuffet over at de anti-fascistiske partier ikke er blitt spurt til råds under den siste tids utvikling. Det er temmelig klart at Badoglio's styre bare vil være midlertidig. Der hersker stor misnøye over at folket ikke fikk overta makten med engang. Spesielt er der indignasjon over at Badoglio's regjering, som ikke har noen som helst basis i folket, vil sitte til 4 måneder etter at krigen er slutt. Times' korrespondent i Istanbul skriver: "I Tyrkia har man vanskelig for å forstå den italienske regjering's holdning. Det italienske folk lengter etter fred, og har nådd yttergrensen for sin tålmodighet. Hæren er i ren oppløsningstilstand." Matsituasjonen blir verre dag for dag."

Det allierte hovedkvarter i Australia melder at flystøttepunktet Munda på Ny-Georgia ble erobret igår etter 38 dagers jungelkamp. Amerikanerne er nå iferd med å tilintetgjøre isolerte japanske troppeavdelinger. Hittil er opptalt 1671 falne japanere. Under et japansk forsøk på å evakuere ble 2 lektene og et kystfartøy senket. Salamaua på Ny-Guinea og støttepunkter på Salomon-øyene er blitt heftig bombet. Kineserne melder om voldsomme kamper i 3 provinser. Japanerne har hatt

store tap.

Den svenske regjering har besluttet at all transitt av krigsmateriell over svensk område til Norge skal opphøre den 15. august d.å. All transport av tropper skal opphøre den 20/8. Utenriksminister Trygve Lie uttalte igår: "Fra norsk side har man med glede fulgt den utvikling som har funnet sted i Sverige i den senere tid. Den svenske regjering har med sin beslutning ryddet ~~bortvedet~~ som sto i veien for et godt og tillitsfullt samarbeid mellom våre folk. Vi har gledet oss over hjelpen som er ydet det norske folk, og den velvilje, som er vist våre landsmenn som har søkt tilflukt i Sverige. Den norske regjering vil på sin side gjøre sitt til at samarbeidet i fremtiden skal bli det beste. "Times" skriver i denne anledning: "I ~~xxxxx~~ 1940 påberopte den svenske regjering som grunn for å tillate transittene at fiendtlighetene i Norge var over. Den virkelige beveggrund for denne skandaløse beslutning, var at den svenske regjering ikke fant å kunne motsette seg et tysk ultimatum. Den svenske regjeringens opptreden var i høyeste grad unøitral. Nordmennene følte seg rystet over at svenskene ville hjelpe til med å sende tropper og materiell gjennom Sverige til angrep på Norge. Bruken av de svenske jernbaner har gjort det lettere for tyskerne og delvis avhjulpet transportvanskelighetene. I Berlin vil meddelelsen om transittstansen neppe bli hilst med glede. Det er tvilsomt om den tyske regjering vil gjøre mottrekk. Tyskerne vil antagelig innskrenke seg til å bruke trusler. Beslutningen har også vist at Sverige er klar over at Tyskland har tapt krigen.

Den amerikanske norsk-attede senator Alexander Whily uttaler: "Det er en meget stor personlig tilfredsstillelse for meg at den svenske regjering har opphørt med permittent-trafikken". Kongressmann Hagen, som også er av norsk att, uttalte: "Den svenske regjeringens kunngjøring om opphevelsen av den overenskomst som ble sluttet med Tyskland den 8. juli 1940 om tyske troppetransporter gjennom svensk område gir oss ny forsikring om at Sverige har valgt å innta sin stilling som kamerat blandt Europas frie nasjoner." Den dansk-amerikanske kongressmann B.C. Jensen uttaler: "Amerikanske borgere av dansk avstamning hilser med glede den svenske regjeringens opphevelse av transittavtalen. Dermed har den svenske regjering vendt tilbake til en sund nøytralitetspolitikk". Den amerikanske radiokroniker Joseph Hart uttalte idag: "Torsdag var en fullbyrdelsens dag for de alliertes sak. I tre kampområder vant de forenede nasjoner forente seire. Dermed har samarbeidet mellom dem åpenbart seg".

Den amerikanske avis P.M. skriver: "Aksen har alltid påberopt seg å ha vunnet sine største seire i vesten om sommeren og i østen om vinteren. De allierte har vunnet tre seire på en gang og har dermed gitt seg pokker i årstidene."

9. amerikanske flystyrke har i løpet av juli måned sluppet ned 4950 tonn bomber på mål i Sør-Europa. Foregående måned ble mindre enn 2000 tonn sprengstoff sluppet ned over fiendtlige mål i Sør-Europa. Samme flystyrke har i juli måned ødelagt eller skadet 150 aksefly. Den amerikanske sjøfartskommisjon meddeler at amerikanske verfter siden desember 1941 har sjø satt 1855 handelsskip. I juli måned alone ble 185 skip sjø satt.

Diverse nyheter i tiden fra og med den 3. til og med den 5. august.

Natt til tirsdag ble Hamburg og andre mål i nord-vest Tyskland angrepet av store formasjoner britiske bombefly. 30 fly gikk tapt. Dermed er Hamburg blitt angrepet 9 ganger i løpet av 9 dager. Over 10 mill. kg. bomber er blitt sluppet ned over byen. Ifølge danske arbeidere som har forlatt byen, og svenske korrespondenter og reisende, fremgår det at der ikke lenger eksisterer et organisert bysamfund Hamburg. Administrasjonen er brutt sammen. Goebbels har i egenskap av gauleiter i

Berlin oppfordret alle personer, som ikke er nødt til å opholde sig i byen, å evakuere. "Völkischer Beobachter" skriver: Klarer vi ikke å holde ut nu, er det ute med oss. Vi har nu nådd den ytterste grense for hvad vi kan tåle. Britiske bombefly kan nå rekke over hele riksområdet" (!) Militærsakkyndige i Washington uttaler at om 14 dager eller tre uker, når nettene blir lengere, vil det være mulig å kaste ned over Berlin en ennu større bombelast enn det som i de siste dage er blitt kastet over Hamburg. Catania faldt torsdag morgen kl. 8,30 som følge av Montgomerys strålende operasjonsmangvret. Byen var så godt som uskadd. Paterno og veien rundt Etna-fjellet i vest ble også erobret. - En tysk fange (en offiser ved navn Becker) som ble tatt tilfange av russerne i Orelavsnittet uttaler: "Siden ivår har det i den tyske hær vart tale om den tyske sommeroffensiv. Russerne kullkastet våre planer. Den tyske hærs nederlag i løpet av sommeren har virket nedslående både på offiserer og soldater. Ved tapet av Orel er jeg blitt overbevist om at tyskerne vil tape krigen". - En stor alliert konvoi ble tirsdag angrepet av 25 til 30 tyske u-båter i nord-Atlanteren. Konvoiens eskorteskib grep inn og ingen av ubåtene kom i skuddhold av konvoien. Tre u-båter ble senket.

I anledning sin 71. årsdag mottok kong Håkon tirsdag i den norske ambassade i London representanter for de norske styremakter. Utenriksminister Lie, som fungerte som statsminister i Nygårdsvolds fravær, talte for kongen. Der innløp i løpet av dagen hilser fra alle kanter av verden. -

Mussolinis fall kom som en overraskelse på Tyskland. Samme dag han ble satt utenfor inneholdt "Hamburger Fremdenblatt" en hyldningsartikkel i anledning Mussolinis 60 årsdag og hyldet ham som "den urokkelige mann på broen". Tyske forsterkninger har i de senere dage strømmet gjennom Brennerpasset til Italia. De allierte har ikke rolig kunnet se på dette hvorfor flyoffensiven mot Italia igjen er satt igang.

Endel utenlandsnyheter må dessverre utstå til vi kommer med neste nummer.

En avdeling av de i Sandane forlagte tyskere foretok i juli mnd. i år en fjelltur, brøt sig inn på en søter, hvor stølsjentene i øieblikket var fraværende, stjal alt de fandt av ost og smør. Fyllte fløte på feltflaskene og skvettet resten rundt vegger og tak. Et verdifuldt smykke, som tilhørte en av stølsjentene og 5 kroner i småpenger, fandt veien til tyskernes lommer. Alle låser ble knust eller brutt istykker. Til avslutning gikk kulturerepresentantene inn i båsene og gjorde sitt fornødne i hver eneste bås. Deretter slapp de løs den innegjerte byskap. Lensmannen var fraværende og da han kom igjen noen dage etter, var det verste sinne gått av bonden. Han visste vel at det ikke nyttet å klage på tyskerne der i distriktet.

Ifølge en særmelding fra Moskva inatt ble det kunngjort at russerne har nådd Kharkow og er i retning av Kharkow og har i løpet av tre dager rykket frem fra 25 til 60 km. på en 70 km. bred front. I Brjanskområdet har russerne rykket frem fra 6 til 10 km. Siden den 5. juli har tyskerne i Orel og Kursk avsnittet lidd store tap. Russerne har tatt tilfange 12.418 mann. 120.000 tyskere er blitt drept. 4600 tanks, 1600 kanoner, 11000 lastebiler er blitt ødelagt. 2400 fly er i samme tidsrom blitt skutt ned av russerne. 521 tanks, 850 kanoner og 2520 maskingeværer er blitt tatt som bytte.

Tyskerne har i de senere dage satt igang en rekke fantastiske rykter om allierte landstigninger på fastlandet, om Italias kapitulasjon o.s.v. for å avsvække de faktiske hendelser. Vær ikke formidler av slike rykter.